

2 CORINTIOS

Introducción:

Na penájeka Pablo wakára'aka najló marí puráka'aloji yukuna

Apú pajimila ewá, apú pajimila ewá ke, Pablo i'ijnajíkano Tupana puráka'alo yukuna i'imakana nakú. Kaja ewaja riphá pajimila Corinto ejo. Rejé riyuró meketánaja, ri'imakáloje rewá najló Jesucristo yukuna, raú ne'iyajena keño'oñó Jesucristo ja'apiyá jema'akana. Neká penájmina rewíña'ata palá Tupana puráka'alo nakú, nema'akáloje richaje palá ra'apiyá. Rewíña'ataka ne'emaká ejomi, ra'apá reyá ri'imakáloje kaja riyukuna ajopánajlo penaje.

E ajopana i'imaño kaja re. Neká jewíña'atakeño kaja neká Tupana nakú, e'iyonaja apo'ojo newíña'atajika, mapeja nemájika nanakuwá: "Jesucristo wakára'akarena nakiyana weká", ke. Naka'átake ne'iyajé, napechu i'imaká piyá palá Pablo nakú, ripuráka'alo nakú wa'até. Raú napechu i'imá Pablo nakú: "Mapéjari ta riká", ke, raú unká nephake ra'apí. Ilé ke napechu i'imakale, riwakára'a najló puráka'aloji. Ripura'ó richayo, nawe'epíkaloje raú Jesucristo wakára'akarena riyukuna i'imajé ajopánajlo nakiyana wani ri'imaká. Riwata nawe'epika Tupana puráka'alo, ra'apá takare najló i'imaká, unká ripechu keja kalé rimaká najló nakaje nakú i'imaká. Unká riwátala ajopana ina'ukena apichátaka napechu kewákaje puráka'aloji liyá, íki'iija riwátakale ne'emaká. Ñakele riwakára'a najló marí puráka'aloji.

Puráka'aloji Pablo wakára'akare Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño Corinto e i'imakáñojlo

1 ¹Nuká, Timoteo wa'até, wakára'año ijlló marí puráka'aloji. Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño iká pajimila Corinto e.

Tupana ja'apiyá jema'ajeri kaja Timoteo. Piyukeja Tupana le'ejena ina'ukena, Acaya te'eré ewá i'imakáñojlo wa'até, wawakára'a marí

puráka'aloji. Tupana i'iwapari nu'umaká, nu'umakáloje Jesucristo yukuna ajopánajlo penaje. Kaja keja riwátaka nu'umaká. ²Nuwata wara'apá Tupana, eyá wawakára'ajeri Jesucristo wa'até, la'aká ipechu palá ikawíla'ako piyá nakaje nakú.

Palá Tupana la'aká Pablo yukuna marí

³Palani Tupana nakú pura'akano palá. Wawakára'ajeri Jesucristo jara'apá riká. Riwe'epí wamu'ují, ñakeja ra'apátaka wapechu nakiyá ujwí kaje. ⁴Wamaka chapú kaje yajwé kewá ripala'ataka wapechu wajló. Ripala'atá wajló wapechu, ñaké kaja wapala'atákaloje ajopánajlo napechu, chapú kaje yajwé namaka wakajé ⁵Kajrú Jesucristo amaka chapú kaje yajwé wachaya i'imaká; Ripechu chuwá we'emakale, wamá kaja kajrú chapú kaje yajwé. Riloko'opáneje kaja ripala'atá wapechu. ⁶Chapú nala'aká weká, we'emakale Tupana puráka'alo yukuna ajopánajlo, ajopánajlo ke. Ijló wa'até we'emá ryukuna i'imaká. Jema'akale ra'apiyá, i'imaó kapichákajo liyá. Ryukuna i'imakana jimaje nala'á weká chapú. Tupana pala'ataka wapechu palá, chapú kaje yajwé wamákare liyá. ⁷Apala ijña'ajé kaja chapú kaje yajwé panaku, wajña'aká panaku riká ke kaja. Tupana pala'ataka wapechu, ke kaja ripala'atájika ipechu riliyá. Ilé ke ri'imajíkale ijлó, wawe'epí palá i'imajika.

⁸Nojena, wawata iwe'epika meke wamaka kajrú wani chapú kaje yajwé Asia te'eré e we'emaká wakajé. Kaja unká méño'ojo wajña'alá panaku riká. Rijimaje wapechu i'imá wanakuwá: “¿Maárejeja ka'ajná wakapichákiko?” ⁹Ina'uké, nenókare pu'uaré rila'akare pachá, keja wawe'epíjika wanakuwá. Ilé ke ri'imaká wajló, Tupana chojeja kalé wapechu i'imakáloje kaphí penaje. Riká we'epiri kaja taka'akaño makápo'otakana, raú richojeja kalé wapechu i'imá kaphí, unká wachojó kalé. ¹⁰Tupana i'imatari weká ina'uké liyá, nenoka piyá weká. Ri'imataje piño weká ñaké kaja, richojeja kalé wapechu i'imá kaphí, ri'imatakaloje piño weká naliyá. ¹¹Ipura'ó Tupana wa'até wanaku. Kajrú ina'ukena pura'ajiko ee rijwa'até wanaku, kajrú kaja nemájika ríjló: “Palá pila'aká neká, pila'akale neká palá”.

Nájeka unká Pablo i'ijnalá nachaje Corinto ejo yukuna marí

¹²Palá wapechu wanakuwá, wawe'epíkale wala'aká palá ina'uké nakú marí eja'awá chu. We'emaká ijwa'até wakajé, palá kaja wala'ajika e'iyowá, Tupana a'ajíkale wañathé. Unká wapechu palamane aú kalé wala'á palá; unká kaja wawe'epíkare nakojé aú

kalé wala'á iká palá. ¹³ Marí puráka'aloji lana'akéjami wawakára'a ijlo, ipura'akóloje wa'até, raú iwe'epíkaloje numakare nakú ijlo nakojé. ¹⁴ Kaja iwe'epí wanakojé wejápaja. Jesucristo iphájika majó wakajé ipechu i'imajé palá wani wanaku, wapechu i'imaká inaku ke kaja.

¹⁵ Nuwe'epí palá wapechu i'imaká panakuwáaka, raú nuwátajla piño ichaje i'ijnakana iyaampe la'aká, ipechu i'imakáloje pu'ují raú penaje. ¹⁶ Nupechu nakú ichaje i'ijnakana i'imá, Macedonia te'eré ejo nu'ujnajika wakajé. Reyá nunakuwá nuwata kaja amákana piño, a'akáloje nuñathé Judea te'eré ejo i'ijnakana aú. ¹⁷ Ilé ke nuwátakajla ichaje i'ijnakana, raú apala marí ke ipechu nunaku: "Mapeja ripajlaka ta". Unká iyamá chuwá péchuri kalé nuká, numakáloje "a'a, nu'ujnajé", ke ka'ajná, "unká nu'ujnalaje", ke ka'ajná. ¹⁸ Tupana we'epiri mékeka wapechu nakú riká; riwe'epí unká wemalá iyamá chuwá rikaja kaja nakú. ¹⁹ Unká Tupana i'irí Jesucristo kemalá rikaja kaja nakaje nakú iyamá chuwá. Rila'á rimaká ke. Silvano, Timoteo, nuká, kele i'imaño riyukuna ijlo i'imaká. ²⁰ Jesucristo palamane Tupana a'arí wajló nakaje rimakare nakú ra'apiyá jema'ajéñojlo i'imaká. Rimá wanaku i'imaká, ke rila'ajika weká palá Jesucristo palamane aú. We'emaká aú riyukuna ajopánajlo, we'emá kaja palá Jesucristo la'akare weká yukuna najló. ²¹ Tupana la'arí wapechu kaphí richojé; rila'á kaja wapechu kaphí Jesucristo chojé. Ra'á kaja weká rile'ejena penaje ijwa'até. ²² Wená ke'ená penaje Tupana a'arí wajló Ripechu, raú wawéepíkaloje rile'ejénaka weká. Raú kaja wawéepeje ra'ajika wajló piyuke nakaje wajló penaje i'imajíkare.

²³ Unká jo'ó nu'ujnalá ichaje Corinto ejo, nupechu nakú ri'imaká ke. Tupana we'epiri nájeka unká nu'ujnalá ichaje. Unká nuwátala inakiyana wajákana, pu'uwáré nala'akare pachá, raú unká jo'ó nu'ujnalá ichaje. ²⁴ Unká wawátala ijlo kemakana: "Marí ke ipechu i'imajika nakaje nakú". Unká wawátala ilé ke kemakana ijlo, wawéepíkale ipechu i'imaká Tupana puráka'alo chojé kaphí. Wawata iñathé a'akana, ipechu i'imakáloje pu'ují, me'etení ipechu i'imaká chaje.

2 ¹ Marí ke nupechu i'imaká inaku: Unká nu'ujnalaje nachaje, apala nuwajájika neká aú napechu i'imajé kamu'ují wani. ² Nu'ujnakela ichaje, nula'ajla ipechu kamu'ují, raú unká ila'alajla nupechu pu'ují. Kamu'ují ipechu aú unká méño'ijo ila'alajla nupechu pu'ují. ³ Raú marí lana'akéjamija nuwakára'a ijlo, unkale nuwátala ichaje i'ijnakana ipechu la'ajé kamu'ují. Palani nojló ri'imakajla, iká la'akela pu'ují nupechu, e'iyonaja kamu'ují

ila'akajla nupechu, nu'ujnakela ichaje. Nojló palani rejenowaja wapechu i'imaká pu'ují pajwa'atéchaka. ⁴Nulana'aká ijlo marí ketana, kamu'ují wani nupechu i'imaká nojló. Kaja nuwajwé majáka'o nojló, nu'ujnatákale nupéchuwa kamu'ují wani inaku, nuyako nulana'aká ijlo marí. Unká nula'akáloje ipechu kamu'ují penaje kalé nuwakára'a ijlo nupuráka'alo lana'akéjami i'imaká; iwe'epíkaloje nuwátaka iká íki'ija penaje nuwakára'a ijlo rí'imaká.

Pajluwaja nanakiyana la'aká rimanáicho i'imaká yukuna marí

⁵Kele unká ina'ukélari, numakare nakú ijlo i'imaká, la'arí nupechu kamu'ují wani. Unká nupéchuwa kalé rila'á ñaké, apala ñaké kaja rila'aká inakiyana pechu kamu'ují raú. Apala unká piyukeja kalé ina'ukena pechu rila'á kamu'ují; ilé keja numaká rinaku, apala kaphí wani nupuráka'alo i'imaká kele la'arí pu'uwarejlo. ⁶Kaja awakó rinaku pura'ajó. Palá iwajaka ri'imaká ripachá, ñakele chuwa iwajániña piño riká, ilérejeja iyurí riwajákana. ⁷Amó richaje pu'uwaré rila'akare liyá; iyurí iliyó chapú ramákana; ipura'ó palá rijwa'até, ripechu la'akó piyá ujwí wani rinakuwá. ⁸Numá ijlo: Eko ila'á rinaku palá, riwe'epíkaloje íki'ija iwátaka riká. ⁹Notá'akaloje i'imaká penaje nuwakára'a ijlo puráka'aloji i'imaká, raú nuwe'epíkaloje mékeka jema'aká no'opiyá. ¹⁰Kaja amó richaje pu'uwaré rila'akare liyá; nomó kaja richaje. Unká nukaja kalé rila'á chapú i'imaká, e'iyonaja nomó richaje ijwa'até, Jesucristo ijlú chujena we'emakale. ¹¹Wala'á ilé ke, Jiñá Chi'inárikana la'aká piyá wanakiyana chapú, kaja wawe'epí mékajeka riká.

Pablo wo ka'akó yukuna marí

¹²Nuphaka pajimila Troas ejo Jesucristo yukuna i'imajé wakajé, palá wani Tupana la'aká re i'imakaño, nu'umakáloje riyukuna najló. ¹³Unká nomala re wanakiyana Tito i'imaká, raú nowó ka'ó rijwa'até, unkale nomala ri'imaká. Raú nu'umá nuyukuno najló, rejomi no'opá piño ají ke Macedonia te'eré ejo.

Jesucristo la'aká piyuke nakaje jácho'oko palá Páblojlo yukuna marí

¹⁴Palá Tupana la'akare weká yukuna we'emano rijló. Chá'atajeri Jesucristo i'imakale, riwakára'a we'emaká riyukuna ajopánajlo, ajopánajlo ke. Palani wani riyukuna ra'apiyá

jema'ajéñojlo; ¹⁵ palani kaja Tupánajlo, we'emakale riyukuna ajopánajlo. Iná jema'akachu ra'apiyá, ri'imata iná kapichákajo liyá. Ra'apiyá jema'ajéñojlo palánija riyukuna, eyá kapichájeño penájena jema'añó kaja riyukuna. ¹⁶ Najló chapú ripuráka'alo yukuna, ri'imakale nakapichájiko yukuna, raú unká paala najló riyukuna. Ra'apiyá jema'ajéñojloja kalé palani ri'imata ina'uké kapichákajo liyá yukuna, raú nawe'epíkale ne'emajika matajnako je'echú chu. Unká na kalé we'epí Tupana yukuna i'imakana palá, unkachu ra'alá iná ñathé riyukuna i'imakana aú. ¹⁷ Unká wakánakaloje liñeru wajluwa penaje kalé we'emá riyukuna. Riká penaje kajrú ajopana i'imaká riyukuna; unká ñaké la'akaño kalé weká, wawe'epí kewaka riyukuna. Tupana ijllú chu ke we'emaká riyukuna, riwakára'akarena we'emakale, Jesucristo wa'até jápajeño keja kaja weká.

Puráka'aloji we'emakare ja'apiyá me'etení yukuna marí

3 ¹Ilé ke wemaká wanakuwá aú, unká wala'alá wekó ajopana chá'atajeño ke. Unká kaja wawátala liyá papera, richu imakáloje wanaku: "Palájne'ekena neká", ke, nawe'epíkaloje weká raú penaje. Ilé ke ne'iyajena wátaka nemaká nanaku. Weká unká ñaké kalé, ñakele unká naje kalé wa'ajla ijlló papera lana'akéjami ajopana liyá, raú iwe'epíkaloje weká penaje. ²Iká i'imaño wale'ejé carta ke wajló, ipura'akole wanaku palá. Tupana ja'apiyá jema'ajeño iká chuwa wapalamane, raú ajopana amaño palá Tupana la'aká iká. Ilé ke ri'imakale ijlló, ajopana we'epiño wala'aká iká palá. ³We'emaká ijlló Jesucristo yukuna i'imaká aú kalé ikeño'ó ra'apiyá i'imakana. Tupana Pechu aú rila'á ipechu palá, unká tajnákajo penaje kalé riká. Jesucristo wa'atéjena iká, raú ajopana we'epiño palá wala'aká iká. Unká papera chojé lana'akéjami kalé riyukuna; unká kaja jipa nakú lana'akéjami kalé riká, nawe'epíkaloje rinakojé raú. Namákale palá Tupana la'aká iká aú nawe'epí rinakojé.

⁴ Wemá inaku ilé ke, wapechu i'imakale kaphí Jesucristo chojé Tupana palamane aú. ⁵Unká waliyá kalé, wala'akáloje nakaje Tupánajlo; ripalamane aú ja kalé wala'ajla nakaje palá. ⁶Riká la'arí weká kalyárunga, wa'apáatakaloje ajopánajlo ri'imata ina'uké kapichákajo liyá yukuna. Unká ripuráka'alo, Moisés michú lana'akare júpimi i'imaká ke kalé riká. Unkale wala'alá rimaká ke, kapichájeño penájena we'emaká, e'iyonaja kalé Tupana Pechu a'arí wajló kajmuchaaji, ripalamane we'emakáloje matajnako je'echú chu.

⁷Tupana puráka'alo Moisesjlo ra'akare i'imá jipa nakú lana'akeja. Moisés iphátaka aú riká Israel lakénami nakú wakajé, sereni wa'até ke rijimá amako. Rinakojé unká méño'yo nayaká'alo richaje, kaja ewaja sereni kaje yakákaró kachuwa rijimá chiyá. Ripuráka'alo kemari ina'uké nakú: "Kapichájeño penájena neká, unkachu nema'alá ra'apiyá". E'yonaja marí ke riphaka palá wani sereni wa'até nanaku. ⁸ ¡Palani wani puráka'aloji Tupana Pechu a'akare wajló! ⁹Tupana a'arí Moisesjlo ripuráka'alo i'imaká, ina'uké we'epíkaloje raú kapichájeño penájena ne'emaká riliyá. Ilé penaje ri'imaká, e'yonaja sereni wa'até ke Moisés jimá amako, riphátaka aú riká ina'uké nakú i'imaká. ¡Meke richaje wani palaka ina'ukejlo Tupana yukuna, kemari ina'uké nakú: "Chuwa nu'umatá neká kapichákajo liyá!" ¹⁰Meke palani wani Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna. Júpimi Ripuráka'alo, riyuríkare ina'ukejlo i'imaká, chaje palaka riká. ¹¹Meketánaja penaje kalé ilé puráka'aloji riliyá i'imakare, e'yonaja palá sereni wa'até ke Moisés jimá amako ra'apártaka aú riká ina'ukejlo i'imaká. Richaje wani palaka Ripuráka'alo chuwa ra'akare wajló, unká tajnákajo penaje kalé i'imakare.

¹²Wawe'epí unká tajnákajo penaje kalé Ripuráka'alo, raú kalé kaphí wapechu riyukuna i'imakana nakú ajopánajlo. ¹³Unká Moisés la'aká i'imaká ke kalé wala'aká. Riká apára'ari rijimá a'arumakaji aú, Israel lakénami amaka piyá sereni kaje yakákako kewá. ¹⁴Unká nawe'epike meke kemakánaka riká. Me'etení ñakeja najló riká. Napura'akó kewá lana'akéjami, Moisés yuríkare najló i'imaká wa'até, apára'akejami keja najló riká, me'echuje ri'imakale najló. Apára'akeja a'arumakaji aú rijimá i'imaká, keja kaja najló riká apára'akejami ke, Jesucristo ja'apiyá i'imakana aú ja kalé iná we'epí meke kemakánaka riká. Rejéchami unká apára'akejami ke kalé inajlo riká, Jesucristo la'akale iná pechu palá. ¹⁵Eyá apára'akejami ke jo'ó najló riká. Napura'akochu Tupana puráka'alo lana'akéjami, Moisés ja'apátkare najló i'imaká wa'até, me'echuje ke jo'ó najló riká. ¹⁶Iná pajno'otákachu iná péchuwa Tupana ejo, rila'á iná pechu palá, Ripuráka'alo i'imaká piyá me'echuje ke inajlo. ¹⁷Wawakára'ajeri Jesucristo pechu we'iyá, ripalamane kalé wala'á riwakára'aka ke. ¹⁸Palá Jesucristo pechu wakára'aka weká. Ripechu wakára'aka ke wala'akachu, wala'á palá, raú ajopana ina'ukena we'epiño kaja rinakojé. Ripechu ja'apiyá i'imakana aú richaje, richájeno ke, wapechu i'imaká Ripechu ke kaja.

**Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna
i'imakana nakuja ne'emaká. Riyukuna marí**

4 ¹Ñaké i'imakale, unká wapechu la'aló ujwí Tupana yukuna i'imakana liyá. Ripechu i'imakale palá wanaku, ra'á wajló marí jápakaje i'imaká. ²Unká wala'alá nakaje mapeja wamicho'onoja. Wapáñ'a'ojla ajopana jimaje, nawe'epíkela rinakojé. Ñakele wala'á pu'uwalaká nakaje, unká kaja wapajlala ina'uké wa'até. Unká kaja wemalá mapeja Ripuráka'alo nakú: "Marí ke kemakana riká", ke, unkachu rimalá ñaké. Kewákaje puráka'aloji chuwa ja we'ejnatá riká, unká wapiyákala riká. Wala'á piyuke nakaje Tupana jimaje ke, ajopana ina'ukena pechu watána'akaloje wanakojé raú. ³Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna i'imakana nakuja weká. Chuwa pu'uwalakaje riyukuna ina'ukejlo; kapichájeño penájena i'imajíkañojloja kalé me'echuje jo'ó riká. ⁴Unká nema'alá Tupana ja'apiyá, Jiñá Chi'inárikana la'akale neká mapecchúruna ke, nawe'epika piyá meke palá wani Jesucristo la'aká iná nakojé. Tupana pechu ke kaja péchuri Jesucristo. ⁵Unká wayukuno i'imakana nakú kalé weká; wawakára'ajeri Jesucristo yukuna we'emá ina'ukejlo. Wala'á wekó ijwa'até jápajeño keja, wawátakale íki'iija riká. ⁶Tupana keño'ótaka eja'awá i'imaká wakajé, riwakára'a mejáma'atani pataká kalajeruni e'iyajé. Chuwa ñaké kaja rila'aká pu'uwalaká wajló nakaje, wawe'epíkaloje raú meke palánika riká. Jesucristo nakojé we'epíkana aú wawe'epí mékajeka Tupana.

**Iná pechu i'imakáloje kaphí Jesucristo chojé
chapú kaje amákana aú yukuna marí**

⁷Mapéjaruna weká, i'ichilá keja weká, e'iyonaja re we'iyá Tupana Pechu, raú ja kalé wala'á palá. Kaja keja weká, ajopana we'epíkaloje raú unká wapalamane kalé wala'aká palá. ⁸Marí ke i'imakaño weká: Pulapé wamaka ke'iyapé nojé chapú kaje yajwé, e'iyonaja unká richá'atala weká. Re'iyajé unká wani wawe'epila mékeka rácho'ojoiko wajló, e'iyonaja kalé unká wapechu la'aló ujwí raú. ⁹Chapú wani ne'iyajena la'aká we'emaká, e'iyonaja unká kupákejanami ke kalé we'emaká Tupana liyá. Nala'á kewí wani wanapona, e'iyonaja unká nakapichátala we'emaká. ¹⁰Jesucristo i'imaká marí eja'awá chu wakajé, pulapé nawátaka rinókana i'imaká. Ñaké kaja wajló riká: we'ejnaká ewá, ne'iyajena wátaño wenókana, we'emakale Jesucristo yukuna najló. Ripalamane aú ri'imataka nakuja ne'emaká. ¹¹Marí eja'awá chu

we'emaká ketana, we'emajika kapichákajo e'iyá. Ilé keja ri'imajika wajló we'echú ka'alá keja, wala'akale Jesucrístojlo nakaje.

E'yonaja ra'á wañathé nakaje la'akana aú, ajopana amákalope palá rila'akárena weká. ¹² Tupana puráka'alo ja'apátakana nakú we'emakale, ina'uké nakiyana wátaño wenókana. Kapichákajo e'iyá we'emá ijlo Tupana puráka'alo yukuna i'imaká, i'imakáloje matajnako ra'apiyá jema'akana aú.

¹³ Tupana puráka'alo lana'akéjami chu pajluwaja kemari: "Kaphí nupechu Tupana chojé aú kalé nu'umá riyukuna ajopánajlo", ke. Ripechu nakú ri'imaká, ke kaja wapechu rinaku, raú kalé we'emá ajopánajlo riyukuna. ¹⁴ Tupana makápo'otari Jesucristo taka'akaje chiyá i'imaká, raú wawe'epí rimakápo'otajika weká ñaké kaja. Rejomí riwá'aje weká ijwa'até je'echú chojé, we'emakáloje rijwa'até re. ¹⁵ Ilé ke ri'imajíkale wajló, wamá kajrú chapú kaje yajwé me'etení, ri'imakáloje palá ijlo. Raú richaje, richaje ke, íki'irunaka inakiyana i'imajika ripalamane. Ñakele íki'iruna iká pura'ajiko Tupana wa'até, i'imakáloje palá rila'akare iká yukuna rijló.

¹⁶ Ilé ke ri'imakale, unká wapechu la'aló ujwí. Tajnákajo nakú wanapona, eyá we'echú ka'alá keja richaje, richaje ke, wapechu i'imaká kaphí Tupana chojé. ¹⁷ Unká kaphini wani kalé wajló chapú kaje yajwé, wamákare marí eja'awá chu, meketánaja wamákale riyajwé. Palá wani we'emajika je'echú chu matajnako, ñakele unká kaphini wani kalé chapú kaje yajwé wamákare me'etení. ¹⁸ Unká we'ejnataла wapéchuwa nakaje wamákare nakú me'etení; nakaje unká wamálare nakú wapechu. Nakaje iná amákare kapichájero, eyá nakaje unká iná amálare me'etení, unká kapichálajo.

5 ¹ Wapechu a'aruná ke wanapona me'etení. Riká kapichájero wataka'ajika ejomi. Eyá wapéchumi jácho'oj richiyá, ri'iijnakáloje apú wanapona, wajé i'imajíkare, chojé. Riká wanapona, Tupana la'ajíkare chojé ri'iijnajé, rijwa'até we'emajé matajnako je'echú chu. ² Kaja waya'ó marí wanapona, eja'awá chu we'emakare, wa'até, raú wawata wanapona apiyákakana apú wanapona, je'echú chu we'emajíkare wa'até, aú. ³ Wajé wanapona, je'echú chu we'emajíkare wa'até, i'imajeri wajló wapechu a'aruná ke. Unká manapónaru kalé wapechu i'imajika re. ⁴ Wajña'á chapú kaje yajwé panaku wanapona; we'emaká marí eja'awá chu ketana, wa'até, e'yonaja kalé unká wawátala rikapichátakana waliyá. Wajé napónaji wawata wajluwa, rijwa'até we'emakáloje makapichako je'echú chu. Lanakiya wanapona, kapichákajo

penaje i'imakare, kapichájero. **5** Ilé ke ri'imakáloje wajló penaje Tupana lamá'atari riká wapé. Kaja ra'á wajló Ripechu, raú wawé'epí ñaké kaja ra'ajika wajló nakaje wajló penaje i'imajíkare je'echú chu.

6 Ilé ke nakaje i'imajíkale wajló, kaphí wapecchu ñakeja. Nuwe'epí marí eja'awá chu nu'umaká ketana, unká nuñakaré wani chu kalé nuká, unkale nu'umalá je'echú chu wawakára'ajeri Jesucristo wa'até. **7** Me'etení unká wamala riká, e'iyonaja wapecchu i'imá kaphí nakaje unká wamálace chojé. **8** Kaphí richojé wapecchu, ñakele wawata marí wanapona yuríkana, we'emakáloje Jesucristo wa'até. **9** Wawata piyukeja nakaje la'akana palá, ri'imakáloje palá Jesucristo nakú. We'emá marí eja'awá chu ka'ajná, we'emajé je'echú chu ka'ajná, wawátaka piyukeja nakaje la'akana palá, **10** piyuke weká tára'ajikole Jesucristo jimaje, rimakáloje wanaku mékeka rijló nakaje wala'akare marí eja'awá chu we'emaká ketana. Rejomí ra'ajé wajló pajluwano, pajluwano ke, nakaje wala'akare wemí. Pu'uwaré wala'akare ka'ajná, palá wala'akare ka'ajná, piyukeja nakaje wala'akare loko'opáneje ra'ajé wajló wala'akare wemí.

Tupana wátaka ina'uké pechu i'imaká palá rinaku yukuna marí

11 Tupana kemaje piyukeja nakaje wala'akare nakú mékeka ri'imaká rijló. Riwe'epí we'emaká riyukuna riwátaka ke. Ñakele wawata iwe'epika riyukuna i'imajeño weká, unká pajlákachina kalé weká. **12** Unká wawátala wanakuwá pura'akano palá ijлó. Wemá ilé ke wanakuwá, raú ipechu i'imakáloje palá wanaku ajopana e'iyá penaje. Apala ajopana iphaño inaku Tupana purákalojo yukuna i'imajé. Neká ka'ajná la'añó nanakuwá ajopana chá'atajeño ke, e'iyonaja unká paala napecchu. Ilé kajena apiyákakaloje inakojó penaje wemá wanakuwá ijлó ilé ke.

13 ¿Meke ka'ajná ajopana pechu wanaku: palá péchuruna neká, ke ka'ajná, mapechúruna neká, ke ka'ajná? Ilé ke weká, wa'akáloje iñathé penaje. **14** Wawe'epí íki'ija Jesucristo wátaka weká, raú ritaka'á piyukeja ina'ukena chaya i'imaká. Piyukeja pu'uwaré wala'akare chaya ritaka'á i'imaká, wapumí chojé ke. Ripalamane aú piyukeja ra'apiyá jema'ajeño, kaja taká'akaño ke weká pu'uwaré la'akanajlo. **15** Jesucristo taka'arí piyukeja ina'ukena chaya i'imaká. Ñakele piyukeja weká, ra'apiyá jema'ajeño ri'imatkarena kapichákajo liyá, unká la'alaño nakaje wajlúwaja. Rijló wala'á nakaje, ritaka'akale wachaya i'imaká. Wajló penaje

kaja rimakápo'o piño i'imaká, ñaké i'imakale rijloja kalé wala'á nakaje.

¹⁶ Chuwa unká wemalá ina'uké nakú, ajopana kemaká nanaku ke kaja. Ajopana kemájika Jesucristo nakú i'imajika, ke kaja numájika rinaku najwa'até. Ajopana pura'akeño rinaku pu'uwaré, raú nupechu i'imaké: "Nemaká rinaku, ke ka'ajná riká". Eyá chuwa, kaja nuwe'epí unká ñaké kalé riká. ¹⁷Iná i'imakachu pajluwaja keja Jesucristo wa'até, wajé iná pechu. Jupichumi iná pechu yuriro iná yámojo; wajé chuwá iná i'ijnatá iná péchuwa reyá iná tukumó.

¹⁸ Tupana liyaja riká piyukeja; Jesucristo palamane aú palá waapechu i'imaká Tupana nakú. Ra'á kaja weká riyukuna i'imajeño penaje; ra'apiyá jema'akana aú, palá kaja naapechu i'imaká Tupana nakú. ¹⁹Marí ke kemakánaka riká: Jesucristo taka'akale wapumí chojé a'awaná apiyákanami nakú i'imaká, raú unká Tupana amala ra'apiyá jema'ajeño: "pu'uwaré la'ajeño", ke. Ra'á weká riyukuna i'imajeño penaje. ²⁰Wephá inaku Jesucristo apumí chojé ke, Tupana yukuna ja'apátaje ijlo. Ra'apiyá jema'akana aú palá ipechu i'imajika Tupana nakú. Mawó wemaká ijlo, iyuríkaloje Tupana la'aká ipechu palá. ²¹Unká wani Jesucristo la'alá pu'uwaré, e'iyonaja wapumí chojé ke Tupana we'epika rinaku: "pu'uwaré la'ajerí", ke. Riwajá ri'imaká wapumí chojé, pu'uwaré wala'akare pachá, ñakele chuwa unká japi la'alaño pu'uwaré ke weká Tupánajlo. Jesucristo chojé i'imakana aú iná i'imaká pajluwa keja rijwa'até.

6 ¹Tupana wa'até jápajeño weká. Palá wani Tupana la'aká inaku, ñakele a'á inakojó riká, ripalamane i'imakale. ²Numá ijlo ilé ke, Tupana puráka'alo lana'akéjami kemakale marí ke:

"Palani ri'imajika ijlo,
riphájika aú rená chojé. Riwakajé noma'ajé ipura'akó nujwa'até.
Nu'umatájika ina'uké kapichákajo liyá wakajé, no'ojé kaja
iñathé", ke rimaká júpimi i'imaká.

Riká, rimakare nakú júpimi i'imaká, iphari rená chojé: chuwa Tupana i'mataka ina'uké kapichákajo liyá.

³Unká wawátala nakaje la'akana apo'ojó, ajopana pura'akó piyá pu'uwaré wajápaka'ala nakú. ⁴Wawata nawe'epika Tupánajlo riká wala'akare, raú nawe'epeje rijápajeño weká. Nawe'epeje ke'iyanapejé chapú kaje yajwé amájeño weká, e'iyonaja unká waapechu la'aló ujwí raú; nawe'epeje kaja kamu'ují la'akaño weká nakaje nakú. Laka'apheji kaja nakaje la'akana i'imaká wajló. ⁵Nawe'epeje kaja naña'atake weká rijimaje; naka'aké kaja weká ina'uké

wajákajelana chojé; kajrú kaja ina'ukena awakájiko wanakojé tujlá ke, nayúcha'akole wachá; wamake kaja jápakaje yajwé; re'iyowá ke we'emaké me'etájeñomi; wajná'aké me'epijí panaku. Ilé kaje wa'até wala'aké wajápaka'ala. ⁶ Palá wala'akare aú, nawe'epeje Tupana Pechu ja'apiyá ke wala'akano nakaje ríjló. Palá wawe'epika kewákaje puráka'aloji nakojé; unká wapechu i'imálá ujwí ina'uké nakú; kachuwa kaje nakuwaja wapala'ataka najló napechu; ina'uké wani weká najwa'até; íki'iija wawátaka neká Tupana Pechu palamane aú; unká wala'alá mapeja nawátakana jenami. ⁷ Kewaka wapuráka'alo; we'epíkaje Tupana a'akare wajló aú wala'á nakaje palá. Ilé ke wala'aká aú nawe'epí mékajenaka weká; palá wala'akare aú wapichata chapú wanaku péchuruna puráka'alo. Raú nawe'epí Tupana nakojé, nema'akáloje ra'apiyá penaje. ⁸ Palá ne'iyajena pechu wanaku, eyá ajopana la'añó weká nawejáputenami ke najluwa. Ne'iyajena pura'añó kaja wanaku palá, eyá ajopana pura'añó wanaku pu'uwaré. Ne'iyajena kemaño wanaku: "pajlákachina neká", ke, eyá ajopana kemaño wanaku: "kewaka nemaká", ke. ⁹ Ne'iyajena pechu wanaku: "Unká wamána'apana kalé neká", ke, eyá ajopana kemaño: "Wamákarena neká", ke. Kapichákajo e'iyá weká, e'iyonaja kalé re jo'ó kaja weká; nawajákarena keja weká, e'iyonaja kalé unká jo'ó nenola weká. ¹⁰ Kajrú wamaka chapú kaje yajwé, e'iyonaja palá wapechu. Kamu'ují la'akaño weká, e'iyonaja Tupana puráka'alo aú wala'á palá ajopana nakú, ne'emakáloje ripalamane penaje. Unká kaja waliñérute i'imálá, e'iyonaja we'emakale Tupana yukuna najló aú, ra'apiyá jema'ajeño i'imaño kajrú la'akaño ke.

¹¹ Nojena, Corinto e i'imakaño, numá nunakuwá mékeka nupechu i'imaká inaku, íki'iija nuwátakarena iká. ¹² Unká na kalé itajla waliyá rapu, wawe'epika piyá khaí inaku, ikaja kalé la'añó ipéchuwa ujwí waliyá. ¹³ Nara'apá pura'akó riyani wa'até, ke kaja nupura'akó ijwa'até me'etení. Khaí iwé'epika wanaku, wawe'epika inaku ke kaja.

Tupana Pechu ja'apiyá jema'ajeño yukuna marí

¹⁴ Illa'aniña ijwáke'ewe, unká jema'alaño Jesucristo ja'apiyá, unká panakojéchaka ke kalé wapechu najwa'até. Unká kalajeruni i'imajla pajñakani mejáma'atani wa'até; unká méño'ijo kaja palá la'akaño i'imajla pu'uwaré la'akaño wáke'ena. ¹⁵ Unká Jesucristo pechu i'imálá, Jiñá Chi'inárikana pechu i'imaká ke. Unká méño'ijo napechu i'imajla rejenowaja ñaké la'akana nakú; unká kaja Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño pechu i'imajla ajopana, unká jema'alaño ra'apiyá, pechu ke. Apo'ojó napechu paliyáaka nakaje

la'akana nakú. ¹⁶Unká kaja rejenowaja kalé Tupana ñakaré, nakaje jenami nemakare nakú: "Wachi'inárikana jenami riká", ke, ñakaré wa'até. Kajmuni, kapecchuni Tupana, unká nakaje jenami la'akanami kalé riká. Weká, ra'apiyá jema'ajeño e'iyá, re Ripechu. Marí ke rimaká ra'apiyá jema'ajeño nakú:

"Najwa'até nu'umajé.

Nachi'inárikana nu'umajika;
necá i'imajeño nule'ejena ina'ukena".

¹⁷Ñaké i'imakale, numá nanaku:

"Jácho'o ne'iyayá; i'imá apo'ojó naliyá;
ila'aniña pu'uwaré, nala'aká ke,
raú i'imajé nule'ejena ina'ukena.

¹⁸Eyá nuká i'imajeri Jara'apá,
raú iká i'imajeño nuyani",

ke wawakára'ajeri, we'epíkare piyuke nakaje la'akana, kemaká wanaku.

7 ¹Ilé ke Tupana kemaká wanaku i'imaká, ñakele nojena íki'ija nuwátakarena, marí ke wala'ajika: Waka'ajé waliyó piyukeja nakaje la'akare wapecchu pu'uwaré. Pu'uwaré la'akaná la'arí weká unká ina'ukélaruna ke Tupánajlo, raú wawe'epeje watukumó piyukeja nakaje la'akana riwátaka ke, rile'ejena we'emakale.

Corinto eruna pala'ataka napéchuwa yukuna marí

²Iwe'epí khaí wanaku. Unká na kalé wala'á chapú; unká kaja waka'alá apú liyá rinane wajluwa; unká kaja na wa'até kalé wapajlá. ³Ilé ke numaká inaku aú, unká numalá inaku: "Pu'uwaré nala'aká", ke. Numaje piño ijlo, numaká i'imaká ke: Khaí nuwe'epika inaku; wataka'ajika ka'ajná wa'ató nuwátaje iká íki'ija. ⁴Inakojé nupechu watána'a; pu'ují kaja nupechu inaku. Kajrú nomaka chapú kaje yajwé, e'iyonaja kalé kaphí, wa'até pu'ují jo'ó nupechu.

⁵Wephaka majó Macedonia te'eré ejo eyá, unká jo'ó wawatána'ala chapú nala'akare weká liyá. Ke'iyanapejé chapú kaje yajwé wamá: ne'iyajena wátaño wajwa'até akha'ákakano; kero'okajo nakú weká maare. ⁶E'iyonaja Tupana we'epiri kamu'ují péchuruna pechu la'akana palá. Tito iphaka aú majó, rila'á wapecchu palá. ⁷Unká rikaja kalé la'arí wapecchu palá, rimá kaja wajló inaku: "Kajrú nawátaka amákana. Kamu'ují kaja napecchu nanakuwá, unká paala nala'akare i'imaká pachá. Pichaya napura'ó chapú péchuruna pinaku wa'até", ke rimaká wajló inaku, raú kaja pu'ují wani nupechu la'akó.

8 Puráka'aloji lana'akéjami, nuwakára'akare ijlo i'imaká, la'arí ipechu kamu'ují i'imaká, e'iyonaja unká nupechu la'aló kamu'ují raú, kamu'ují rila'aká ipechu e'iyonaja. Paineko chiyó, nupechu i'imá kamu'ují richona i'imaká. Meketánaja kalé ipechu i'imá kamu'ují, nokha'akale iká i'imaká. Rejomí kaja iyurí iliyó pu'uwaré la'akaná, ñakele chuwa unká kamu'ují kalé nupechu.

9 Chuwa pu'ují nupechu. Unká pu'ují kalé nupechu, kamu'ují ipechu la'akole; pu'ují nupechu, ipajno'otákale ipéchuwa pu'uwaré ila'akare liyá. Kamu'ují ipechu i'imaká, pu'uwaré ila'akale pachá, palani Tupánajlo ilé kaje. Unká wala'alá chapú iká, wakha'aká aú iká pu'uwaré ila'akare pachá. **10** Tupánajlo palani wapechu i'imaká aú kamu'ují, wala'akale pu'uwaré, raú wapajno'otákaloje wapéchuwa Tupana ejo, pu'uwaré wala'akare liyá, we'emakóloje richiyá penaje. Unká naje kalé iná pechu i'imaká chapú iná nakuwá raú. Unká ñaké kalé riká unká jema'alaño Tupana ja'apiyajlo. Apala kamu'ují napechu la'akó, nala'akale pu'uwaré, e'iyonaja unká napajno'otala napéchuwa Tupana ejo, ri'imatákaloje neká kapichákajo liyá raú. **11** Kaja iwe'epí mékeka rácho'oko ijlo, Tupana la'akale ipechu kamu'ují. Ñakele iwata puráka'aloji lamá'atakana ijluwa i'imaká; iwata kaja nojló kemakana: "Kaja walámá'ata riká,", ke. Apáñ'aakajo pu'uwaré rila'akare i'imaká ijlo; kero'okajo nakú i'imá kaja. Chuwa iwata nu'ujnaká amaje; iwata kaja nuwe'epika palá ila'akare nakojé. Richuwaja iwajaka ri'imaká, la'arí pu'uwaré; iwata kaja nuwe'epika: unká ipachá kalé rila'aká pu'uwaré. **12** Nuwakára'a ijlo puráka'aloji lana'akéjami, iwajákaloje la'arí pu'uwaré i'imaká. Unká rikaja kalé penaje nuwakára'a ijlo ri'imaká. Tupana we'epiri mékeka a'aká inakojó nuká. **13** Chuwa wawé'epí palá ipechu i'imaká wanaku, raú pu'ují wapechu.

Tito i'imaká ijwa'até wakajé, pu'ují ripecchu la'akó, amákale riká palá, raú unká na nakojé rikawíla'alo. **14** Ri'ijnaká ichaje yámona, numá rijló inaku: "Palá péchuruna neká ka'ajnó". Numaká rijló i'imaká, keja i'imaká. Nu'umaká ichaje ka'ajnó wakajé, kewaka numaká ijlo. Ñaké kaja numaká inaku Títijo. **15** R'imaká ijwa'até wakajé, iká a'añó inakojó ripuráka'alo i'imaká, palá wani kaja iphaka ra'apí i'imaká. **16** Pu'ují nupechu, nuwe'epíkale palá péchuruna iká.

Liñeru a'akana kamu'ují la'akáñojlo yukuna marí

8 **1** Nojena, nuwata iwe'epika mékeka Tupana la'aká palá wani Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, Macedonia te'eré e i'imakaño nakú. **2** Kajrú namaka chapú kaje yajwé rewá,

e'iyonaja pu'ují napecchu. Kamu'ují kaja nala'aká nakaje nakú, e'iyonaja na'a kajrú naliñérute nakiyana, na'akáloje ajopana kamu'ují la'akaño ñathé raú. Kajrú liñérutena, ke na'aká liñeru ajopana kamu'ují la'akáñojlo. ³Nuwe'epí liñeru i'imaká nakapi lokópa'ala ejé, na'a kamu'ují la'akaño ñathé raú. Unká na kalé wakára'a nala'aká ñaké, nekó nawátaka ra'akana. ⁴Mawó nemaká nojló i'imaká, nuyuríkaloje na'aká ajopana Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, kamu'ují i'imakaño ñathé. ⁵Unká nuwe'epila ilé ke wani nala'ajika nanaku palá i'imaká. Paineko na'a nekó wawakára'ajeri Jesucristojo, rejomi na'a kaja nekó wajló, raú nala'akáloje wajwa'até nakaje pajñakani, Tupana wátaka ke. ⁶Tito keño'orí paineko liñeru ña'akana iliyá i'imaká, ñakele rikaja kaja wawakára'a piño ichaje, riñapátakaloje piyukeja liñeru ña'akana iliyá. ⁷Ilé ke ila'aká aú, ila'a palá i'imaká. Piyukeja ila'aká nakaje palá, kaphí ipechu i'imakale Jesucristo chojé. Palá kaja inakiyana we'epika ina'uké jewíña'atakana Tupana nakú. Iwe'epí kaja kajrú nakaje nakojé; wechi ila'aká Tupánajlo nakaje i'imaká. Chuwa nuwata ichá'ataka kaja ajopana, liñeru a'akana aú kamu'ují la'akáñojlo.

⁸Unká nuwakára'ala a'aká liñeru, nuwata kalé iwe'epika meke wechi ajopana a'aká kamu'ují la'akáñojlo naliñérute nakiyana. Ñaké kaja a'ajika ee iliñérute nakiyana najló, wapecchu i'imajé inaku: "Kewaka, íki'iija jo'ó nawátaka neká", ke. ⁹Kaja iwe'epí palá wawakára'ajeri Jesucristo nakojé: íki'iija riwátaka weká. Je'echú chu ri'iimaká wakajé, kajrú nakaje i'imaká ríjló, e'iyonaja marí eja'awá chu ri'iimaká wakajé, unká na i'imálá ríjló, kamu'ují la'aká ke ri'iimaká. Rila'a ina'uké nakú palá, ne'emakáloje Tupana palamane ja'apiyá. Kamu'ují la'ajerí ri'iimaká ijlo, lanakiya iká i'imakáloje kajrú la'ajeño ke ripalamane aú. Ñakele kajrú la'akaño ke iká me'etení, ripalamane i'imakale.

¹⁰Apú jarechí i'imaká wakajé eyá, ikeño'ó liñeru awakátakana ajopana piyá i'imaká, maka'aní iwátakale ajopana ñathé a'akana, ñakele numá ijlo chuwa: ¹¹Wechi ipechu ke iñapata rawakátakana piyukeja, ipechu i'imaká ikeño'oká rawakátakana i'imaká wakajé ke kaja. Eko a'a piyukeja riká liñeru, a'akaje penaje i'imakare ikapi. ¹²Iná kapi ejé, iná a'aká najló liñeru, ilé ke la'akana palani Tupánajlo. Unká rikejá'ala iná liyá nakaje, unká i'imalare iná kapi.

¹³Unká nuwátala iyuriko kamu'ují ajopana ñathé a'akana aú. ¹⁴Rejenowaja nuwátaka nakaje i'imaká ijlo najwa'até. Re ijlo chuwa ñó'ope nakaje, a'akáloje ajopana ñathé, nakaje nala'akare nakú kamu'ují aú. Apala iká piño la'ajeño kamu'ují nakaje nakú

i'imajika. Riwakajé ka'ajná ñó'ope nakaje i'imajika najló, raú neká penájmina a'ajeño iñathé nakaje ila'ajíkare nakú kamu'ují. Ilé ke ila'ajika pekowáaka palá, rejenowaja nakaje i'imakáloje ijlo. **15** Ñaké la'akana aú ila'ajé Tupana puráka'alo lana'akéjami kemaká ke. Riká kemari: “Apú kapi ka'ajná ñó'ope nakaje. Ra'ajika ee rinakiyana kamu'ují la'akáñojlo aú, unká ñó'ope wani yurílajo ríjló, eyá unká kaja kamu'ují la'akaño la'alaje kamu'ují wani nakaje nakú raú”, ke rimaká.

Tito, rijwáke'ena, kele yukuna marí

16 Palá Tupana la'aká weká. Rila'á Tito pechu khaí inaku, nupechu i'imaká inaku ke kaja. **17** Nupura'ó rijwa'até i'imaká, ri'iijnakáloje ichaje.

Khaí wani riwe'epika inaku, raú riwata ichaje i'ijnakana. Kaja keja ripechu nakú ri'imaká.

18 Rijwa'até wawakára'aje apú Jesucristo ja'apiyá jema'ajeri. Piyuke Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño awakaño apa'alá chojé, apa'alá chojé ke, pura'añó palá rinaku, palá ri'imakale Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna ajopánajlo, ajopánajlo ke. **19** Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, ajopana, ajopana ke, kemaño kaja rinaku, ri'iijnakáloje wajwa'até liñeru a'ajé kamu'ují la'akáñojlo, wawe'epíkale khaí nanaku. Ñaké wala'ajika, napura'akóloje palá Tupana nakú raú, wa'até waya'ataje najló wechi wa'aká nañathé. **20** Wa'akáloje kamu'ují la'akaño ñathé penaje wakeja'a liñeru ajopana liyá, ajopana liyá ke. Unká wawátala ina'uké chapújra'ako wanaku rijimaje. **21** Ñakele wawata nakaje wala'akare i'imaká palá Tupana jimaje ke. Unká rikaja kalé, wa'ató ri'imaká kaja palá ina'uké jimaje ke.

22 Wawakára'aje kaja najwa'até apú wanakiyana. Palá la'ajerí riká, raú iná we'epí palá péchuri riká. Palá kaja ripechu i'imaká inaku. **23** Nakejá'ajika ee Tito yukuna iliyá, eko imá najló: “Pablo wáke'ewe riká, rijwa'até rijapa ijlojé penaje”, ke. Iyamá, ajopana Tupana ja'apiyá jema'ajeño, i'ijnafeño kaja najwa'até. Nakejá'ajika ee piño rijwáke'ena yukuna, eko imá najló: “Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, maárowa i'imakaño, wakára'año neká wajwa'até wañathé a'ajeño penaje. Ina'uké pechu i'imakáloje palá Jesucristo nakú penaje nala'á piyuke nakaje”, ke imájika najló. **24** Ñakele ila'á nanaku palá, ajopana Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, nawakára'ajeño, kele jema'akáloje íki'ija iwátaka neká yukuna. Iwátajika ee neká íki'ija, nawe'epeje raú nájeka wapechu i'imaká palá inaku.

Liñeru na'akare kamu'ují la'akáñojlo yukuna marí

9 ¹⁻²Marí ke numaká najló inaku i'imaká: “Apú jarechí i'imaká wakajé, Acaya te'eré nakú i'imakaño keño'oñó liñeru awakátakana kamu'ují la'akáñojlo”, ke. Riyukuna jema'akana aú, neká kaja la'añó ñaké kaja ijewemi. Unká naje kalé numá ijló, a'akáloje liñeru ajopana Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, kamu'ují la'akáñojlo, nuwe'epíkale iwátaka ra'akana najló. Palá nupechu i'imakale inaku aú, nu'umá Macedonia e i'imakáñojlo riyukuna. ³Chuwa nuwakára'aje wanakiyana ka'ajnó liñeru ña'ajé iliyá. Ilé ke la'akana aú unká ri'imalaje mapeja, numakare inaku najló i'imaká, numaká inaku keja ka'ajná a'ajika liñeru. ⁴Apala Macedonia eyájena nakiyana i'ijnajeño nujwa'até ichaje, amájeño ka'ajná unká awakátala liñeru wapé, raú nopáña'akojla wani, nupechu i'imakale inaku: “Palá japi na'ajika liñeru”. Ñaké kaja apáña'akojla raú. ⁵Marí ke ri'imaká piyá, nuwakára'aje wanakiyana i'ijnaká watukumá ichaje. Neká ñapátajeño liñeru awakátakana wapé, imakare nakú wajló i'imaká. Iwe'epíkale ajopana mu'ují, a'ajé liñeru najlojé penaje, raú nawe'épeje ikó iwátaka ra'akana.

⁶Iwe'epí marí: Ejátari wejápaja nakaje icha ijí, ña'arí kaja wejápaja richa. Ejátari kajrú nakaje icha ijí, ña'arí kaja kajrú richa. Marí ke kemakánaka riká: Iná a'akachu wejapa liñeru kamu'ují la'akáñojlo, ñaké kaja Tupana la'aká iná palá wejápaja. Iná a'akachu kajrú liñeru, rila'á kaja iná palá kajrú. ⁷Iná a'á liñeru, iná pechu nakú ri'imaká ejé. Mamejajneja iná a'aká riká. Iná pechu i'imakachu ijnú ra'akana nakú, unká paala Tupánajlo riká. Riká wátari íki'ija riká, a'akare pu'ují ripechu ke nakaje kamu'ují la'akáñojlo. ⁸Tupana we'epiri ñó'ope nakaje a'akana ijlo, raú unká ila'alajo kamu'ují nakaje nakú. Wa'até kaja ñó'ope nakaje i'imajika ijlo, a'akáloje ajopana ñathé raú penaje. ⁹Marí ke Tupana puráka'alo lana'akéjami kemaká kajrú nakaje a'ajerí nakú:

“Mamejajneja ra'aká kamu'ují la'akáñojlo nakaje.

Unká Tupana pechu kapicháñaalaje palá rila'akare wa'ajini wani riwe'epíjika riká”, ke rimaká.

¹⁰Tupana palamane aú re nakaje icha ijí inajlo, iná ejátakaloje rinakiyana penaje. Ripalamane aú re kaja richa inajlo, iná ajñákaloje rinakiyana penaje. Rikaja kaja a'ajeri ijlo kajrú nakaje, ila'akáloje palá wani ajopana ina'ukena nakú raú penaje. ¹¹Ñaké i'imakale, kajrú nakaje i'imajika ijlo, a'akáloje ñó'ope najló. We'ejnataje liñeru, a'ajíkare kamu'ují la'akáñojlo, Jesucristo

ja'apiyá jema'ajeño neká. Nakaje, wa'ajíkare najló aú, nemaje Tupánajlo: "Palá pila'aká weká", ke. ¹²Liñeru, a'ajíkare najló aú, a'ajé nañathé, kamu'ují nala'akare nakú aú. Raú kaja palá napecchu i'imajika Tupana nakú, kajrú nemajika rijkló: "Palá pila'aká weká", ke raú. ¹³Ilé ke a'ajíkale nañathé ñó'ope liñeru aú, nawe'epeje palá wani jema'aká Jesucristo ja'apiyá, raú napura'ajó kaja palá wani Tupana nakú. ¹⁴Nañathé a'akana aú, palá napecchu i'imajika inaku; napura'ajó kaja Tupana wa'até inaku, ripalamane aú a'akale nañathé. ¹⁵Wemá Tupánajlo: "¡Palá wani pila'alaka weká, íki'iija wani pa'akale wañathé! Unká puráka'aloji i'imakana lokópa'ala".

10 ¹Jesucristo palamane aú mawó numaká ijlo: E'iyajena kemaño nunaku ilérowa: "Ujwí Pablo, maare ri'imaká aú wajwa'até. Eyá puráka'aloji, riwakára'akare wajló ya'ajnaya, chu rakha'á weká", ke. ²Ñaké riká, mawó numaká ijlo: Nuphájika inaku wakajé ila'aniña nuká yurí najwa'até, kemaño nunaku ilé ke; wapura'ajó rinaku pajwa'atéchaka. Unká nukero'oló napiyá, kemaño nunaku: "Ripechu keja rimaká nakaje nakú", ke. ³Ajopana ina'uké ke kaja jo'ó weká; unká wala'alá nakaje Tupánajlo wapechu keja. ⁴Nókakajo e'iyá keja weká marí eja'awá chu. Unká lekareji ina'uké la'akare aú kalé wenókako. Nakaje Tupana la'akare wajló, lekareji ke kaja wajló riká, raú wapichata ina'uké liyá pu'uwaré Jiña Chi'inárikana wátakare nala'aká.

⁵Ne'iyajena pura'añó mapeja, we'epiño ke wani, apo'ojó wani Tupana nakú, ñakele napuráka'alo jema'ajeño unká we'epílaño palá Jesucristo nakojé. Riká a'arí wañathé riyukuna i'imakana aú, napajno'otákaloje napéchuwa Tupana ejo, nema'akáloje ra'apiyá raú penaje. ⁶Wawajaje inakiyana unká a'alaño nanakojó iwakára'ajeño puráka'alo.

⁷Iká kemaño ina'uké nakú mékajenaka neká namákana aú. Re inakiyana pechu nanakuwá: "Wekaja kalé Jesucristo wa'até jápajeño", ke. Iwe'epí marí: Weká kaja i'imaño Jesucristo wa'até jápajeño; rejenowaja weká rijwa'até jápajeño. ⁸Unká naje kalé numá ijlo nunakuwá: Tupana a'arí nuká iwakára'ajeri penaje; apala raú ipechu i'imá nunaku: "¡Ajopana chá'atajeri ke wani rila'aká rinakuwá ta!", ke. Unká nopáña'alojla raú, Tupana a'akale nuká no'okáloje iñathé, ipechu i'imakáloje richaje, richaje ke kaphí Tupana chojé. Unká nopichátakaloje ipechu penaje kalé ra'á nu'umaká. ⁹Unká nuwátalajla ijlo kero'ótakana lana'akéjami nuwakára'akare ijlo i'imaká aú. ¹⁰Inakiyana kemaño nunaku: "Kaphí Pablo wakára'aka weká ripuráka'alo riwakára'akare wajló

aú. Wajwa'até ri'imaká wakajé, riliyómika ke ripecchu i'imaká. Mapéjari pura'akó wajwa'até, keja kaja ripura'akó i'imaká", ke. ¹¹Kemari ilé ke nunaku, nuwata riwe'epika marí: Nakaje wemakare nakú lana'akéjami, ya'ajnaya wawaká'akare ijlo chu we'emajika ijwa'até wakajé, wemajika kaja ñakeja ijlo ijimaji.

¹²Unká wani wawátala wanakuwá pura'akano palá, pura'akaño nanakuwá pura'akó ke kaja. Nachá'ata ka'ajná nanakiyana, raú napecchu i'imá nanakuwá: "Kajrú péchuruna weká", ke. ¡Meke unká wani ta napecchu i'imálá najló! ¹³Unká wemalá wanakuwá wapecchu keja; Tupana pechu nakú ri'imaká ejeja wala'á nakaje. Rejeja kaja wemaká wanakuwá. Ripecchu nakú ri'imaká ke wephaka inaku Corinto ejo i'imaká. ¹⁴Wemaká aú wanakuwá: "Iwakára'ajeño weká", ke, unká mapeja kalé wemakajla. Ajopana piyá we'emá Jesucristo yukuna ijlo i'imaká. ¹⁵Nakaje ajopana ina'ukena la'akare nakú, unká wemalá: "Weká la'año riká", ke. Ilé kaje unká wawátalare. Wawátaja Tupana puráka'alo ja'apátkana ijlo, ipecchu i'imakáloje richaje, richaje ke, kaphí Tupana chojé raú. ¹⁶Kéchami wawátaka ite'eré yámajo i'ijnakana ya'ajnaje, we'emakáloje ri'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna najló penaje. Ajopana ka'ajná jewíña'ataño ne'emaká paineko rewá, raú unká wemalaje wanakuwá: "Weká jewíña'ataño neká", ke.

¹⁷Palá iná la'aká nakaje ka'ajná, raú iná pura'ó palá Tupana nakú, ripalamane aú iná la'akale palá riká. ¹⁸Apala pajluwa kemari ka'ajná rinakuwá: "Palá wani nujápaka Tupánajlo", ke. Unká iná we'epila kewaka ka'ajná riká rimakare rinakuwá. Eyá riká wawakára'ajeri Jesucristo kemakare nakú: "Palá rijápaka Tupánajlo", ke, riká jo'ó jápari palá rijló.

Pablo akha'aká ajopana maná yukuna marí

11 ¹Nuwata ijña'aká panaku nuká meketánaja, mapeja jewíñami ke numájikale nunakuwá. ²Tupana palamane aú kajrú numejñátaka iká ajopana liyá; íki'ija kaja nuwátaka i'irakó Tupana nakojé. Pajluwájaru inaya wátakachu íki'ija pajluwaja achiñá, rumejñata rokó ajopana achiñana liyá, ruwá'akakoloje riká ruwátakare wa'até penaje. Ilé ke kaja nuwátaka imejñátaka ikó, i'imakáloje Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño unká la'alaño pu'waré.

³Júpimi Jiñá Chi'inárikana pajlari Eva wa'até i'imaká; kapechú wani ripajlaka rujwa'até i'imaká. Ñaké kaja ka'ajná jema'aká me'etení pajlaño ijwa'até ja'apiyá, raú nowó ka'aró

wani ijwa'até. Jupejé Jesucristo ja'apiyá jema'akánaja iwe'epike itukumó, e'iyonaja chuwa ka'ajná iyurika ajopana pajlaka ijwa'até. Napuráka'alo nakú i'ijnataka ipéchuwa me'etení: apo'ojó riká, Jesucristo puráka'alo riyuríkare wajló i'imaká, liyá. ⁴ Ajopana iphaño inaku jewíña'ataje Jesucristo nakú: apo'ojó ne'emaká ijlo riyukuna; apo'ojó kaja ne'emaká ijlo Tupana Pechu yukuna. Unká we'emaká ijlo riyukuna i'imaká, ke kalé ne'emaká riyukuna ijlo, e'iyonaja wechi jema'aká na'apiyá; unká paala ila'aká raú. Apo'ojó kaja ne'emaká ijlo Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna. Unká we'emaká ijlo riyukuna i'imaká ke kalé riká, e'iyonaja wechi kaja jema'aká na'apiyá. ⁵ Ajopana chaje péchuruna ke iwe'epika, kele iphaño inaku wayámajo i'imaká nakú; unká na'apejé kalé nuká. ⁶ Apala unká nupura'aló palá napura'akó ke, e'iyonaja unká nachá'atala nuká napechu aú. Piyuke nakaje numakare nakú ijlo i'imaká aú iwe'epí ñaké riká.

⁷ Re we'emaká ijwa'até wakajé, nu'umá ijlo palá Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna. Riwakajé unká nukejá'ala iliyá liñeru nujluwa i'imaká. ¿Chapú chi nula'aká iká raú? ⁸ Ajopana Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño a'añó nojló liñeru i'imaká, nu'umajowa penaje nowíña'ataka i'imaká ketana. Ijnú iwátakale ra'akana nojló, raú nujná'á naliyá riká, nula'akáloje iká palá raú penaje. ⁹ Nu'umaké ijwa'até wakajé, unká nukawíla'ala inaku nakaje kamu'ují nula'ajíkare nakú aú. Riwakajé ajopana Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, Macedonia te'eré eyájena, iphaño nunaku i'imaká. Neká a'añó nojló nakaje, nula'akare nakú kamu'ují i'imaká, raú unká nukawíla'ala inaku. Marí pumí chiyó, unká kaja nukawíla'alaje inaku. ¹⁰ Palá nuwe'epika Jesucristo yukuna nakojé; numaká rinaku, ke riká. Unká wani nukejá'alaje liñeru iliyá; kaja keja nuwátaka ri'imaká. ¹¹ Apala unká ka'ajná iwe'epila nájeka numaká inaku ilé ke, raú ka'ajná ipechu i'imajé nunaku: "Unká ka'ajná riwátala weká", ke. Unká ñaké kalé riká, íki'iija nuwátakale iká. Tupana we'epiri ñaké riká.

¹² Neká, wayámojo iphákaño inaku, kemaño nanakuwá ijlo: "Pablo la'aká nakaje, ke kaja wala'aká", ke nemaká. Nakeja'a kaja liñeru iliyá najluwa, eyá weká unká la'alaño ñaké i'imaká. ¹³ Kele, numakárena nakú ijlo, kemaño kaja nanakuwá: "Jesucristo wakára'akarena nakiyana weká, wa'apátkaloje riyukuna ajopánajlo", ke. ¡Mapeja wani napajlaka ta ijwa'até! Mapeja nala'aká nekó riwakára'akarena nakiyana ke. ¹⁴ Nuwe'epí mékajenaka neká; Jiñá Chi'inárikana la'arí kaja rinakuwá Tupana wa'atéjeri, je'echú chiyaje, ke. Ñaké nala'aká; ¹⁵ rijwa'atéjena

la'añó ñaké nanakuwá. Kaja wawe'epí mékajenaka neká, la'añó nekó palá la'ajeñó ke ina'ukejlo. Riphájika kaja penaje rená chojé wakajé, Tupana wajajeri neká pu'uwaré nala'akare loko'opáneje.

Pablo amari kajrú chapú kaje yajwé i'imaká, Jesucristo wakára'akarena nakiyana ri'iimakale. Marí riyukuna

16 Numá piño ijlo: Ipechu i'maniña nunaku: “Unká ta ripecchu i'imálá”, ke. Nuwe'epí ñaké ipechu nunaku, e'iyonaja jema'á no'opiyá. “Unká pechu i'imálá puráka'alo ke”, ke ka'ajná ijlo nuká. E'iyonaja jema'á no'opiyá, nu'umachi ijlo nula'akare yukuna.

17 Unká nuwakára'ajeri Jesucristo wakára'aka ke kalé numaká nunakuwá ijlo me'etení. Chuwa mapechuru kemaká rinakuwá, keja numaká nunakuwá ijlo. **18** Kajrú ina'ukena kemaño nanakuwá palá nakaje nala'akare aú; nemaká nanakuwá, ke kaja numájika chuwa nunakuwá palá. **19** Iká we'epiño inakuwá kapecchúruna ke wani, ñakele ijña'á panaku palá ipechu ke weká, mapechúruna i'imakaño. **20** Iwakára'ajeño ke ne'emaká ijlo, kaphí nawakára'aka iká, nephá kaja na'apiwá ijlo. Iminana keja kaja ne'emaká ijwa'até, la'añó kaja nawejáputenami iká ke; naña'á iká pajimaya. **21** Nuká unká la'alajla iká ñaké, nowó la'akole ñaké la'akana ja'apí.

Unká nawó la'aló palá nanakuwá pura'akano ja'apí; unká kaja nowó la'aló ñaké nunakuwá kemakana ja'apí, e'iyonaja nopáña'o ilé ke kemakana ja'apí.

Mapechuru kemaká nakaje nakú, keja numaká nakaje nakú ijlo me'etení. **22** Nemá nanakuwá: “Hebreo já'ana weká”, ke. Hebreo ja'a kaja nuká. Nemá kaja: “Israel lakénami weká”, ke. Rilakemi nakiyana kaja nuká. Nemá kaja nanakuwá: “Abraham michú lakénami weká”, ke. Riká michú lakemi kaja nuká.

23 Nemá nanakuwá: “Jesucristo wa'até jápajeno weká”, ke. Rijwa'até jápajeri jo'ó wani nuká, raú nuchá'ata neká. Mapechuru pura'akó rinakuwá, ke nupura'akó nunakuwá me'etení. Najápaka chaje nujápaka. Kajrú ajopana ña'ataka nu'umaká, nu'umakale Jesucristo yukuna ina'ukejlo. Richónaja kaja pulapé naka'aká nuká ina'uké wajákajelana chojé; pulapé nakapichátakajla nuká riyukuna i'imakana jimaje. **24** Pajluwa thé'ela ke pe apú wakajé, apú wakajé ke, judíona nakiyana ña'ataka nuká treinta y nueve la'aká pe, nu'umakale Jesucristo yukuna chona. **25** Weji ke pe naña'ataka nu'umaká a'awaná aú; pajluwa pe naka'á kajrú jipa nuchá, nenókaloje nuká penaje; weji ke pe la'aká wapuru, no'opákare chu, ja'akó wa'apiyá i'imaká. Raú pajluwa kala, eyá lapí ketana, nokúwa'ako juni jalomi jakú i'imaká. **26** Kajrú

nu'ujnajika ajopana ñakajela ejo, ajopana ñakajela ejo ke, i'imajika. Kapichákajo e'iyowá nu'umaká, juni chuwá no'opájika ketana; jata'akáchina e'iyowá no'opá kaja i'imaká. Nute'eré eyájena, ajopana te'eré eyájena wa'até, amákeño nuká chapú; pajimila e'iyowá chira'akano nakú ajopana la'akeño kaja nuká chapú. Ñaké kaja phu'uteni chuwá chira'akano ewá, iná iphátaka chapú péchuruna. Ilé kaje e'iyowá nuchira'ajiko; ñaké kaja nuchira'ajiko juni jalomi chuwá. Rewá iná amá kaja chapú kaje yajwé, eyá ne'iyajena kemaño nanakuwá: "Jesucristo wa'atéjena weká", ke, e'iyonaja unká ñaké kalé ne'emaká.

27 Re'iyowá ke laka'apheji nula'ajika nakaje; jápakaje yajwé nomake; me'etájemi ke nu'umajika re'iyowá; nujña'aké kaja me'epijí panaku; nunúrupi chu makára'atako kaja nu'umajika ewá. Re'iyowá ke nula'aké kamu'ují a'ajnejí nakú, pajreji nakú, a'arumakaji kaje nakú; piyuke nakaje nakú nula'aké kamu'ují i'imajika. Ilé ke nomájika chapú kaje yajwé i'imajika.

28 Re kaja jo'ó ñó'ope nakaje unká numalare nakú ijlo. We'echú ka'alá keja no'oká nunakojó Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, ajopana, ajopana ke, nuwátakale nema'aká palá Tupana ja'apiyá, raú no'ó nunakojó neká. **29** Re ka'ajná pajluwa Jesucristo ja'apiyá jema'ajeri, wejápaja ripechu kaphí Tupana chojé, raú kamu'ují nupechu la'akó. Apú ka'ajná ka'átari pajluwaja Jesucristo ja'apiyá jema'ajeri e'iyajé, rila'akáloje pu'uwaré penaje. Ilé kaje yúcha'atari wani nuká. **30** Unká nuwátala nokó la'akana: ajopana chá'atjeri ke. Nuwata iwe'epika po'oloni nuká, e'iyonaja palá nula'aká Tupana palamane aú. **31** Wawakára'ajeri Jesucristo jara'apá Tupana; palá la'ajerí riká, ñakele rinaku wapura'akó palá wani ñakeja; riká we'epiri kewaka riká numakare nakú ijlo me'etení.

32 Nu'umaká pajimila Damasco e wakajé, nawakára'ajeri i'imari ne'emakana Aretas ja'apiyateje. Nu'umaká re wakajé, nawakára'ajeri wakára'ari ina'uké ja'akó nupé pajimila numanaje, napatakáloje nuká nócho'oko reyá ejéchami, naka'akáloje nuká ina'uké wajákelana chojé penaje. **33** Kurara yenoje, jipa nakiyá la'akanami, chipúka'ari pajimila nakojé tujlá ke pajimájechaka. Ajopana wanakiyana witúka'ataño nuká kuwá'ala kajruni chu kurara aphú chiyá ají ke riyámajo.

Nakaje ya'atakó Páblojlo yukuna marí

12 ¹Unká na penaje kalé iná pura'ó iná nakuwá palá, e'iyonaja kalé numaje ijlo nakaje, wawakára'ajeri Jesucristo ya'atakare nojló pu'uwará i'imaká, nakú.

2-3 Pa'u kele iphata ji'imaji nakojé kele (14) jarechí i'imaká wakajé, Tupana wá'ari nuká weji ka'amá je'echú chojé. Unká nuwe'epila palá: nunapona wa'até ka'ajná nu'umá re, nupéchuja kalé ka'ajná i'imari re. Tupánaja kalé we'epiri mékeka nu'umaká re. Nuwe'epí riwá'aka nu'umaká je'echú chojé. **4** Re noma'á puráka'aloji me'echuje jo'ó i'imakare ina'ukejlo. Unká Tupana wátala nu'umaká riyukuna; unká kaja puráka'aloji i'imalá ina'ukejlo, ne'emakáloje riyukuna raú penaje. **5** Nakaje re nomákare nakuja kalé nupura'ajó palá; unká nupura'alajo nunakuwá palá. Nakaje numakare nunakuwá numá ijlo, iwe'epíkaloje raú po'oloni nuká. **6** Nuwátakela nunakuwá pura'akano palá, unká mapechuru pura'akó rinakuwá ke kalé ri'imakajla, kewaka ri'imakale. Unká nupura'aló nunakuwá palá, apala raú ina'uké pechu i'imajla palá nunaku. Ñakele nakaje nula'akare aú, eyá nakaje numakare nakú kaje aú ja nuwata ina'uké pechu i'imaká palá.

7 Nomá palá nojé wani nakaje je'echú chu, re nu'umaká wakajé. Nupechu i'imaká piyá nunakuwá we'epiri ke wani, nomaka me'etení kewini yajwé. Jiñá Chi'inárikana liyaje riká, raú rila'akáloje chapú nuká. Ñaké nojló nakaje me'etení, nula'aká piyá nunakuwá chá'atajeri ke wani, nakaje nomákare i'imaká aú. **8** Weji ke pe numaká Tupánajlo, ra'apátakaloje nuliyá kewini yajwé nomákare, **9** e'iyonaja unká ra'apátala nuliyá riká. Rimá nojló: “Íki'iija nuwátaka piká. Kewini yajwé wa'até piyurejo, raú piwe'epeje maliyaru piká. Pipechu i'imá palá ilé kaje nakojé we'epíkana aú; ajopana we'epiño kaja raú Jesucristo palamane aú pila'aká nakaje”, ke rimaká nojló. Ñakele pu'ují nupechu nunakuwá, maliyaru nu'umakale. **10** Kaja po'oloni kaje yawa'achó nojló. Marí ke nojló po'oloni kaje numakare nakú: Pu'uaré napura'akó nunaku; kamu'ují nula'aká kajrú nakaje nakú; chapú ajopana la'aká nuká; nulaka'aphé nula'aká nakaje Jesucristo wátaka ke. Kaja ilé ke la'akana a'á renó nunaku. Maliyaru wani nu'umakachu, nula'á kajrú nakaje, Tupana wátakare kaje, ripalamane aú.

Pablo wo ka'aró Corinto eruna wa'até, unkale nala'alá palá. Riyukuna marí

11 Unká pechu i'imalare, pura'aró rinakuwá palá; ñaké kaja numaká nunakuwá palá. Ipachá ilé ke numaká nunakuwá; palani ri'imakela, iká pura'akelo nunaku palá. E'iyonaja ajopana i'imaño ijlo Jesucristo wakára'akarena nakiyana keja. “Ajopana chaje

péchuruna weká”, ke nawe’epika nanakuwá. Unká nachá’atala nuká napechu aú; majopéjari wani nuká, e’iyonaja nuchá’ata neká.

12 Nu’umaké ijwa’até wakajé, kachuwa nakuja nowíñaa’tajika iká Tupana puráka’alo nakú, raú iwe’epíkaloje riká palá. Unká nula’aló ujwí iliyá, unkale iwe’epila riká kiñaja i’imaká. Nula’aké Tupana palamane aú nakaje e’iyowá rikaja kalé we’epiri la’akana. Noná ke’ená penaje ri’imaká, iwe’epíkaloje nuká raú penaje, raú iwe’epí Jesucristo wakára’akarena riyukuna i’imajé nakiyana nuká.

13 Nu’umaká ijwa’até wakajé, no’oká iñathé, no’oká ajopana Jesucristo ja’apiyá jema’ajeño ñathé ke kaja. Unká nukejá’ala iliyá liñeru nujuwa nu’umajowa penaje; ajopana Jesucristo wa’atéjena iliyá nukeja’la liñeru i’imaká. Ilé ke la’akana aú ja kalé nula’á iká apo’ojó. Amó nuchaje, unkale nula’alá iká rejenowaja najwa’até i’imaká.

Pablo i’ijnajika piño nachaje yukuna marí

14 Chuwa nu’ujnajika piño ichaje weji ke pe la’aká. Riwakajé unká kaja nukejá’alaje iliyá liñeru nujuwa nu’umajowa penaje. Unká nakaje ikapi i’imakare chaya kalé nu’ujnajé ichaje; nu’ujnajé ichaje iñathé a’ajé. Jara’apá ke nuká ijlo, nukeño’okale Jesucristo yukuna i’imakana ijlo paineko i’imaká. Unká nayani kalé awakátaño liñeru nachi’inajlo; nachi’iná awakátaño nayánijlo liñeru. Ñakele unká nukejá’ala iliyá liñeru nujuwa.

15 Palani nojló piyukeja nakaje nukapi i’imakare a’akana ijlojé penaje, nuwáatakale iñathé a’akana. Marí ke nupechu inaku: Nuwátaka aú iká richaje, richaje ke, rilanakiya iká wátaño nuká ra’apejé, ra’apejé ke.

16 Kaja iwe’epí unká nukawíla’ala inaku liñeru kejá’akana iliyá nujuwa aú, e’iyonaja e’iyajena pechu nunaku: “Palá ra’aká wame’e rijluwa, rejomi rata’akáaloje weká penaje”. **17** Nuwakára’a ina’uké i’ijnaká ichaje i’imaká. Unká kaja nata’alá iká. Ñaké ri’imaká, ¿ke jo’ó chi? **18** Numá Títoljo i’imaká, ri’ijnakáaloje ichaje penaje. Nuwakára’a kaja apú Jesucristo ja’apiyá jema’ajeri rijwáke’ewe penaje. Unká kaja Tito jata’alá iká liñeru kejá’akana iliyá aú. Nupechu ke kaja péchuri riká.

19 Apala ipechu i’imá wanaku: “Nachayo nemá wajló ilé ke”. Unká riká penaje kalé wemá wanakuwá ñaké; Jesucristo wátaka ke wemaká ijlo nakaje nakú. Tupana ijlu chu weká. Nojena, íki’ija nuwáatakarena, piyukeja nakaje wemakare nakú, ijlojé penaje riká, ipechu i’imakáloje richaje, richaje ke, kaphí Tupana chojé raú.

20 Nuphájika rejo wakajé, unká ka’ajná nomálaje ila’aká palá

nuwátaka ke; unká kaja ka'ajná amálaje nula'aká iwátaka ke. Apala nomaje ka'ajná iká pajwa'atéchaka akha'ákakano nakú; nomaje kaja ka'ajná chapú iwó pacháaka ke, inakiyana chá'atakale ikó; nomaje ka'ajná yuriná iká pajwa'atéchaka; nomaje kaja ka'ajná inakiyana la'aká napechu keja wani; apala noma'ajé ka'ajná ichapújra'ako panakuwáaka; noma'ajé kaja ka'ajná ipura'akó pu'uwaré panakuwáaka. Apala nomaje ka'ajná inakiyana la'aká nekó chá'atajeño ke e'iyowá; nomaje kaja ka'ajná unká paala i'imaká pajwa'atéchaka. Ilé kaje nakú nukawíla'ako wani. ²¹Nowó ka'aró nojló. Nuphájikaja rejo ichaje apala nopáña'ajo iká ja'apí; kajrú ka'ajná tuyájika, pu'uwaré la'ajeño i'imakale. Kaja jupi cha wani e'iyajena i'imaño pu'uwaré la'akaná nakú. Unká jo'ó napajno'otala napéchuwa namanáicho la'akana liyá; ñuju'ukena wani e'iyajena. Ilé kaje la'akaná unká jo'ó e'iyajena yurila iliyó.

13 ¹Chuwa nu'ujnajika piño ichaje weji ke pe la'aká.
 Nuphájika kecha, palá wapura'ajiko pajwa'atéchaka rinaku. Iyamá ka'ajná, weji kele ka'ajná, kemájeño ñaké waja rinaku, raú wawe'epeje mékeka rilamá'atakana. Tupana puráka'alo lana'akéjami kemaká ke walamá'atajika riká. ²Nu'umaká ichaje iyaampe la'aká i'imaká wakajé, numá ijlo pu'uwaré la'ajeño nakú marí ke: Unkaja ke nayurí naliyó riká, nuphájika piño inaku wakajé, nuwajaje neká. Chuwa numaká piño ñakeja kaja ijlo: La'añó re jo'ó kaja jo'ó pu'uwaré, nawajákana i'imajeri.
³Riwakajé iwe'epeje numaká ijlo, Jesucristo kemaká nojló ke. Unká maliyaru kalé Jesucristo; we'epiri wani riká piyukeja nakaje la'akana e'iyowá. ⁴Nephaka riká a'awaná apiyákakanami nakojé itapuwa aú i'imaká wakajé, rila'á rinakuwá najló po'oloni ke i'imaká. Riwe'epí piyuke nakaje la'akana. Ritaka'á i'imaká ejomi, rimakápo'o piño rapumí chuwá, ñakele kajmuni riká me'etení. Rila'aká rinakuwá najló maliyaru, ke kaja we'emaká ijlo, e'iyonaja kalé Jesucristo chuwá i'imakana aú wala'á ijlo nakaje Tupana Pechu aú.

⁵I'ímá iko'onó, amáijla mékeka ipechu Jesucristo nakú. ¿E chi ka'ajná Jesucristo pechu ijwa'até, ila'akáloje raú riwátaka ke? Iwe'epí palá meke ka'ajná ijlo riká: apala unká ka'ajná Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño kalé iká. ⁶Nuwata iwe'epika Jesucristo wakára'akarena nakiyánaka jo'ó weká. ⁷Wapura'ó Tupana wa'até inaku, ila'aká piyá pu'uwaré. Ne'iyajena pechu ka'ajná wanaku: "Mapeja napura'akó", ke. ⁸Unká wala'alá nakaje apo'ojó, kewákaje puráka'aloji kemaká liyá; rimaká ke wawátaka nakaje la'akana. ⁹Nemaká aú wanaku: "Maliyáruna neká", ke, palani

wajló ñaké, raú wa'akáloje iñathé penaje. Kaphí péchuruna i'imakela palá la'akaná nakú, nupechu la'akojla pu'ují raú. Pulapé wapura'akó Tupana wa'até inaku, ila'aká piyá pu'uwaré. ¹⁰Ñakele nulana'á ijlló marí me'etení, nuphájika inaku yámona. Unká nuwátala akha'akana kajrú wani, nuphájika inaku kecha; unká kaja nuwátala inakiyana wajákana. Jesucristo a'arí nu'umaká, nula'akáloje nakaje ra'apiyá ke, ñakele nuwata inaku la'akaná palá, ipechu i'imakáloje richaje, richaje ke, kaphí Tupana chojé.

¹¹Chuwa, nojena, marí aú nutajátaje marí lana'akéjami. Eko ipechu i'imá palá. Iwata kaja ijluwa nakaje la'arí ipechu palá. Pajluwaja keja i'imá pajwa'atéchaka Tupana palamane, raú unká na nakojé kalé ikawíla'ajo. ¹²Ajalaka pekowáaka palá. ¹³Piyuke Jesucristo wa'atéjena, maárrowa i'imakaño, kemaño inaku: "Eko palá najló ka'ajnó", ke.

¹⁴Nuwata i'imaká wawakára'ajeri Jesucristo palamane. Íki'ija wani Tupana wátakarena iká. Nuwata iyuriko ra'apiyaja; nuwata kaja Tupana Pechu i'imaká ijwáke'ewe.

Kaja.